

Frågor och svar om allemansrätten

Allemansrätten innebär frihet under ansvar. Vår frihet att få vara nästan överallt i naturen, bara vi visar hänsyn och inte stör och förstör. Den ger oss en rätt och möjlighet att gå över annans mark och att tillfälligt uppehålla oss där.

Allemansrätten innebär också en skyldighet att visa hänsyn; att inte skada omgivningen eller störa vare sig djur- och växtliv eller andra personer som bor eller vistas där.

Allemansrätten fungerar om alla tar ansvar för att bedöma vad som är lämpligt just här och nu, genom att läsa landskapet och bedöma situationen. Dialog kan vara bra för att förhindra att problem uppstår. Vissa aktiviteter som ingår i allemansrätten kan på känsliga marker eller i stor omfattning leda till störningar eller skador. I vissa områden kan det finnas särskilda regler.

Här har vi samlat de vanligaste frågorna och svaren som Naturvårdsverket fått in under årens lopp.

Dokumentet uppdateras kontinuerligt.

Innehåll

VANLIGA FRÅGOR OCH SVAR	8
Är allemansrätten en lag?	8
Finns allemansrätten även i de övriga nordiska länderna?	8
Plocka i naturen	9
Ingår bärplockning i allemansrätten?	10
Är det tillåtet att plocka granskott?	10
Är det tillåtet att plocka upp och ta med sig bär från mistel om bären ligger på marken?	10
Är det tillåtet att plocka hasselnötter från marken?	10
Är det tillåtet att plocka tång vid havet och använda som gödsel på kolonin?	11
Är det tillåtet att hugga ved och bygga skydd av träd som har fallit ned av tex vind eller andra anledningar?	11
Växters rötter som stensöta, kaveldun mm som kan ätas får de ”plockas” för att mumsa i sig?	11
Är det tillåtet att gräva upp lupiner på annans mark utan tillåtelse i bekämpningssyfte?	11
Är det tillåtet att plocka mossor och lavar till ljusstaken? Jag såg några som sålde på torget och undrar om det är tillåtet att göra det för kommersiellt bruk?	11
Är det tillåtet att plocka vilda slånbär, åkerbär, björnbär, hallon, havstorn?	12
Hur är det med andra (förvildade) bär, t ex vinbär, krusbär?	12
Får man plocka från fruktträd (t ex äpple, körsbär, krikon) vid övergivna, igenvuxna torpställen i skogen?	12
Får man plocka från vildvuxna fruktträd utan närhet till en synlig tomt?	12
Odlings- och hagmarker	12
Är vall odlad mark?	12
Ridning	12
Jag skulle vilja ha ett klarläggande i vad som gäller avseende kommuners rätt att införa förbud mot ridning i motionsspår utanför detaljplanerat område.	12
Vad gäller där privata väghållare sätter upp egna skyltar att ridning är förbjuden?	13
Kan man rida i kanten av en åker?	13
Hur många kan man rida innan man bör fråga markägaren om lov?	14
Får man rida överallt - kan markägaren förbjuda?	14
Skyltar och stängsling	14
Vad gäller för uppsättning av skyltar privat, ej tillträde osv?	14

Vad kan jag som privatperson göra för att förhindra att vägar och stigar rivs upp/privatiseras, förbudsskyltar sätts upp osv av markägare? Vem kan jag vända till och vilka åtgärder är kommunen skyldig att vidta vid sådana tillfällen?	15
Får man stängsla bort mark så folk inte kommer förbi?	16
Kan man överklaga kommunens beslut om att få sätta upp förbudsskyltar i naturen?	16
Enskild väg	17
Får man sätta upp bommar för bilar?	17
Var får man parkera/kan man hindra någon från att parkera?	17
Får jag rida eller cykla in på en bommad skogsbilväg?	17
Kan en bom och stenar mm som lagts ut för att hindra passage vid en enskild väg betraktas som stängsel enligt 26 kap 11§ MB när det hindrar och är avsett att hindra mer än bara motorfordon?	17
Hemfridszon	18
Får folk komma och plocka svamp direkt utanför fönstret på vårt torp? Hur nära ett boningshus får jag promenera?	18
Får jag vistas nära uthus etc. som ligger långt från boningshuset?	19
Vad gäller, får man passera förbi ett hus via gammal byväg?	19
Cykling	19
Får man cykla överallt? Får jag cykla på stigar i skog och mark?	19
På er webbsida om vad som gäller för cykel i naturen så skriver ni att en elcykel inte är tillåten att använda i naturen. Kan ni förklara hur ni har kommit fram till det? Jag trodde att en elcykel var att betrakta som en cykel, förutsatt att den uppfyller de krav som gäller för det.	20
Kan Naturvårdsverkets bedömning om elcykel och allemansrätt komma att omprövas?	21
Vad innebär det att elcykel inte ingår i allemansrätten?	21
Varför har Transportstyrelsen och Naturvårdsverket olika definitioner på elcykel?	21
Enligt Transportstyrelsen är en elcykel med max 250 W effekt definierad som ”vanlig cykel”. Borde den då inte ingå i allemansrätten?	22
På en del cyklar med el-assistans kan man stänga av elmotorn och enbart använda den som cykel - gäller då allemansrätten?	22
Men om jag tar ut batteriet, räknas det som vanlig cykel då?	22
Strand, brygga mm	22
Får jag bada vid annans brygga/strand?	22
Får markägaren verkligen stänga ute oss från badet på hans mark? Badet ligger ju inte alls nära hans boningshus.	23

Folk kommer och använder mitt hopptorn och annat som jag bekostat själv vid sjön. Får de verkligen göra det?	23
Är det tillåtet att slå upp ett stort tält på allmänna badplatser?	23
Kan en sommarstugeförening som äger en badplats hindra att badgästerna parkerar på föreningens gräsyta så att föreningens medlemmar inte kan använda den?	23
Kan en sommarstugeförening som äger en badplats hindra andra personer använder badplatsen för att lägga i båtar från släp på bilar?	23
Tätortsnära natur	23
Gäller allemansrätten, i vid bemärkelse, på kringbyggda och anlagda gårdar i tätorter?	23
Kan allemansrätten vara begränsad till enbart rätten att röra sig på gårdar som tillhör bostadsrättsföreningar, alltså rätten att passera?	24
Har allmänheten rätt att plocka av de bärbuskar och träd som föreningen har planterat på gårdarna? (Röda, svarta och vita vinbär samt körsbär).	24
Har allmänheten rätt att använda föreningens lekplatser och sandlådor?	24
Har allmänheten rätt att använda föreningens gräsmattor till lek, solbad, picknick, fester, etc?	24
Har allmänheten rätt att använda föreningens murade grillar, som står uppställda på gräsmattorna?	24
Hundar i naturen	24
Nu är det ju koppeltvång i landet o vissa kommuner har ju koppeltvång överallt i stort sett. Är det kommunens rekommendation eller är det en lag?	24
Är det okej med långlina på 15 meter i skogen på hunden? Då är ju inte hunden en meter från ägaren men är kopplad så att hunden inte kan rymma/komma loss!	25
Hur går man tillväga om man möter någon med lös hund (vilket händer hela tiden) som är mycket längre ifrån ägaren än en meter? Kan man anmäla på något vis eller var går gränsen?	25
Organiserad verksamhet	25
Kan allemansrätten nyttjas i organiserad form, ex vid bärplockning?	25
Övrigt	27
Får man störa folks djur (tex boskap, hästar, hundar) – kan man förbjuda passage i anslutning till det. Vem ansvarar om något händer om man inte får förbjuda?	27
Får man åka skridskor överallt?	27
Är det tillåtet att åka med bil på isarna?	27
Varför får man inte gräva i marken efter tryffel men får göra det när man ska uträtta sina behov?	28
När uppfyller ett område definitionen att vara av ”betydelse för friluftslivet”?	28
Får jag kita och rigga min kite med 30 m långa linor på dessa anläggningar trots att jag inte är medlem i klubben? Kan jag hänvisa till allemansrätt? Vilka krav kan klubben ställa på mig?	28

ANSVAR OCH ROLLER – VEM GÖR VAD?	29
Naturvårdsverkets roll	29
Länsstyrelsens roll	29
Kommunens roll	29
Ideella friluftorganisationer och idrottsrörelsen roll	29
Markägarorganisationer roll	30
Vem vänder man sig till när det blir fel?	30
BILAGA	31
Allemansrätten och lagen	31
Rättsfall	32

Vanliga frågor och svar

Är allemansrätten en lag?

Nej, allemansrätten är ingen lag och det finns heller ingen lag som exakt definierar den. Däremot omges allemansrätten av lagar som sätter gränser för vad som är tillåtet (se bilaga 1). Allemansrätten är inskriven i en av Sveriges fyra grundlagar (2 kap. 15 § regeringsformen)¹. Allemansrätten kan tolkas i domstol, men rättsfallen som rör allemansrätten är få.

Allemansrätten ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen utan att fråga markägaren om lov. Rättigheterna medför också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Att cykla, rida, vandra i naturen och bada mm ingår i allemansrätten.

Men...

- Allemansrätten gäller inte inom en hemfridszon runt ett bostadshus, dvs det område närmast ett bostadshus där man har rätt att få vara ostörd.
- Allemansrätten kan också vara begränsad inom tätbebyggt område, tex i stadsparker kan det vara förbjudet att tälta eller göra upp eld, rida i parker, ha hundar lösa, detta är då reglerat genom lokala kommunala ordningsföreskrifter.
- Inom skyddade områden, naturreservat, fågelskyddsområden, nationalparker och liknande, kan allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter, det kan röra tex förbud mot att elda utom på vissa anvisade eldstäder, tältningsförbud mm. Länsstyrelsen kan besluta om tillfälliga tillträdesförbud i samband med olyckor etc.
- Man får inte heller hindra eller störa markägaren eller rättighetsinnehavare på sådant sätt att det orsakar ekonomisk skada, tex genom att aktivt och/eller avsiktligt förhindra avverkning av skog eller att gå på odlad mark.

Under förutsättning att allemansrätten inte är inskränkt eller begränsad på något sätt enligt de fyra punkterna ovan så är området allemansrättsligt tillgängligt (fig 1.).

Finns allemansrätten även i de övriga nordiska länderna?

Begreppet allemansrätten förekommer i svensk, norsk och finsk lagstiftning. I nordens länder är lagstiftningen likartad, bl a finns det en naturvårdslagstiftning som kan begränsa och i vissa fall utvidga allmänhetens rörelsefrihet i naturen. De historiska förutsättningarna i Sverige, Norge, Finland och på Island har bidragit till att det utvecklats en allemansrätt på likartat sätt, men det finns skillnader i omfattning. Den formen av allemansrätt som vi har i Sverige finns ingen annanstans i världen. Danmark

---

¹ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/kungorelse-1974152-om-beslutad-ny-regeringsform_sfs-1974-152

anser sig inte ha någon allemansrätt. I Norge har de flesta regler kring allemansrätten lagfästs 1957 i det som heter Friluftsløven². Den finska allemansrätten är relativt lik den svenska men med strängare regler kring eldning bland annat³. Skottland har sedan 2003 en lagfäst allemansrätt⁴.

Plocka i naturen

Man har – kort sammanfattat – endast rätt att plocka icke fridlysta, vilt växande, bär svampar och blommor. Artskyddsförordningen⁶ anger vilka växter som är fridlysta. I skyddade områden (ffa. nationalparker och naturreservat) kan även icke fridlysta växter vara förbjudna att plocka, genom bestämmelser i de föreskrifter som gäller för varje enskilt område, kontakta Länsstyrelsen för frågor om vad som gäller i skyddade områden. Tänk på att man enbart får plocka de blad och bär m.m. som årligen reproduceras, dvs. som inte skadar växten genom plockningen. Man får inte gräva upp växter/plantor/lökar/rötter m.m., eller annars genomföra sin plockning på ett sådant sätt att växten skadas.

Vad säger lagen?

Vilka naturprodukter som får och inte får plockas i naturen i Sverige regleras i 12 kap. 2 a § brottsbalken. Den som i skog eller mark olovligen tar växande träd eller gräs eller träd som fällt av vinden eller sten, grus, torv eller annat som inte är bearbetat döms, om brottet med hänsyn till det tillgripnas värde och övriga omständigheter är att anse som ringa, för åverkan till böter. Detsamma gäller den som från växande träd tar ris, grenar, näver, bark, löv, bast, ollon, nötter eller kåda. Lag (2017:442).

Den allemansrättsliga tolkningen av lagen innebär att det är okej att utan markägarens lov plocka sådant som inte är uppräknat i lagparagrafen och som inte är fridlyst.

Sammanfattning

- Om inte växten träffas av 12 kap. 2 a § brottsbalken eller är fridlyst, växer i skyddade områden, eller att kommunen infört lokala ordningsföreskrifter så bör det vara okej att plocka den.
- Är du osäker, kontakta länsstyrelsen ang fridlysning, och kommunen ang. lokala ordningsföreskrifter.
- Ska du plocka en större mängd av något annat än bär eller svamp, kontakt markägaren.
- Plockning som kan leda till väsentlig ändring av naturmiljön ska samrådas med länsstyrelsen, enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.
- Det är endast tillåtet att ta de delar av växten som kan återbildas, ex bären.

---

² <https://allemansretten.no/>

³ [http://www.ymparisto.fi/sv-FI/Natur/Allemansratten\(17001\)](http://www.ymparisto.fi/sv-FI/Natur/Allemansratten(17001))

⁴ <https://www.outdooraccess-scotland.scot/>.

⁵ Mer information om hur andra länders motsvarighet till allemansrätt fungerar läs Ingemar Ahlströms ”Allemansrätten ett svenskt kulturarv”.

⁶ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/artskyddsforordning-2007845_sfs-2007-845

- Man inte får gräva upp växter/plantor/lökar/rötter m.m., eller annars genomföra sin plockning på ett sådant sätt att växten skadas
- Tänk på att respektera hemfridszonen, plocka inte för nära där någon bor, håll avstånd till boningshus.

Ingår bärplockning i allemansrätten?

Bärplockning är en rättighet som ingår i allemansrätten så länge inte bären är fridlysta enligt lag. Dock har frågan om den fria bärplockningen diskuterats i riksdagen vid flera tillfällen under de senaste 100 åren och vid varje tillfälle har riksdagen beslutat sig för att inte reglera bärplockningen i lag. Bären tillhör markägaren så länge de sitter kvar på bärriset, men det är fritt för var och en att plocka bären och så fort bären är plockade tillhör de plockaren.

I en dom från Högsta Domstolen, det sk vitlavsmålet, NJA 1986, s 637, förs ett resonemang om vilka naturalster som är straffbara att plocka och vilka som inte är det. Citat från domskälen i Högsta Domstolens dom om vitlav:

”Kännetecknande för de i 12 kap 2 § 2 st brottsbalken uppräknade naturalstren är att de alla representerar - eller åtminstone i äldre tid representerat - ett ekonomiskt värde för markägaren. Det tillgripnas värde skall även enligt bestämmelsens ordalydelse tillmätas avgörande betydelse vid rubriceringen av en brottslig handling. Motsatsvis framgår av uppräknningen att tagande av exempelvis svamp och bär i skog och mark inte är straffbart. Detta torde delvis bero på att dessa alster ansetts sakna egentligt ekonomiskt värde för markägaren men även på den i vårt land starka tradition som ger envar rätt att plocka dem enligt allemansrätten.”

Denna text kan inte missuppfattas, bärplockning är tillåten enligt allemansrätten.

Är det tillåtet att plocka granskott?

Nej, att plocka granskott ingår inte i allemansrätten, du behöver fråga markägaren om lov innan du plockar.

Är det tillåtet att plocka upp och ta med sig bär från mistel om bären ligger på marken?

Misteln är fridlyst i hela landet med vissa undantag⁷. Bestämmelserna om fridlysning av mistel finns i 8 och 12 §§ artskyddsförordningen⁸. Fridlysning gäller hela växten vilket innebär att även bären som hamnat på marken inte får plockas.

Är det tillåtet att plocka hasselnötter från marken?

Den allemansrättsliga tolkningen av lagen är att det bör vara okej att plocka hasselnötter som ligger på marken men att det inte är tillåtet att plocka från växande träd utan lov från markägaren.

---

⁷ <http://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Djur-och-vaxter/Fridlysta-arter/Fridlysta-blomvaxter/Mistel/>.

⁸ http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/artskyddsforordning-2007845_sfs-2007-845

Är det tillåtet att plocka tång vid havet och använda som gödsel på kolonin?

Att plocka en mindre mängd död tång (en eller två nävar) är förmodligen okej så länge inte tången utgör ett ekonomiskt värde för markägaren. Klart är att det inte ingår i allemansrätten att plocka större mängd död tång, det kräver markägarens tillstånd. Är det kommunen som äger marken bör du kontakta dem för att höra vad som gäller.

Är det tillåtet att hugga ved och bygga skydd av träd som har fallit ned av tex vind eller andra anledningar?

Man får inte ge sig på vindfällan, varken för hand eller med yxa/såg (12 kap. 2 a § brottsbalken). Man får inte heller bygga vindskydd av nedfallna träd utan markägarens medgivande (12 kap. 2 a § brottsbalken). Tar man med sig eget byggmaterial för att uppföra vindskydd ex spanna upp en presenning mellan två träd, så är det närmast att jämställa med tältning, dvs. det går bra enstaka dygn. Dock får man inte göra åverkan på träd m.m., genom att spika eller på annat sätt tillfoga naturmiljön skador. Man får inte lämna efter sig repstumpar eller i övrigt skräpa ned.

Växters rötter som stensöta, kaveldun mm som kan ätas får de "plockas" för att mumsa i sig?

Man får inte gräva upp växter/plantor/lökar/rötter m.m., eller annars genomföra sin plockning på ett sådant sätt att växten skadas. Det är inte tillåtet att dra upp växter med rötterna utan lov från markägaren. Det är endast tillåtet att ta de delar av växten som kan återbildas, ex bären.

Är det tillåtet att gräva upp lupiner på annans mark utan tillåtelse i bekämpningssyfte?

Nej, det är inte tillåtet, med stöd från allemansrätten, att gräva upp varken lupiner eller andra växter med rötterna i bekämpningssyfte eller av annan anledning på någon annans mark, utan lov från markägaren. Blomsterlupin är en sk. invasiv art som orsakar skada på biologisk mångfald då den konkurrerar ut växter i de miljöer som den trivs i. Bidra gärna till att bekämpa blomsterlupinen i samverkan med markägaren.

Mer information om hantering och bekämpning finns på Naturvårdsverkets [webbplats](#).

Är det tillåtet att plocka mossor och lavar till ljusstaken? Jag såg några som sålde på torget och undrar om det är tillåtet att göra det för kommersiellt bruk?

Att plocka lite mossor/lavar för eget bruk utan att först fråga fastighetsägaren borde vara okej, förutsatt att mossan/laven inte är fridlyst⁹. Men mer omfattande plockning kan kräva både markägarlov och samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken med Länsstyrelsen¹⁰. Rättsfallet NJA 1986 (s. 637) ger vägledning kring de juridiska aspekterna på frågan.

⁹ <https://www.naturvardsverket.se/upload/var-natur/djur-och-vaxter/fridlyst/Artlista-Fridlysta-mossor-lavar-svampar-alger.pdf>

¹⁰ <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Samhallsplanering/Samrad-vid-andring-av-naturmiljon/>

Är det tillåtet att plocka vilda slånbar, åkerbär, björnbär, hallon, havstorn?

Ja, så länge de inte är på någons tomt, inom hemfridszon eller är en plantering.

Hur är det med andra (förvildade) bär, t ex vinbär, krusbär?

Odlingar/planteringar ingår inte i allemansrätten. Rör det sig om förvildade bärbuskar och liknande så går det bra så länge det inte är på någons tomt och inom hemfridszon.

Får man plocka från fruktträd (t ex äpple, körsbär, krikon) vid övergivna, igenvuxna torpställen i skogen?

På ödetomter utan byggnader kan du ta förvildade äpplen, körsbär mm. Viktigt att tänka på att något som ser ut som en ödetomt för dig kanske i själva verket inte är det för den som äger marken/husen. Är området igenvuxet men det finns hus, staket mm så rekommenderas att inte gå in på tomten och plocka det som växer där. Allemansrätten gäller inte på tomtmark eller inom hemfridszonen hur igenvuxen och övergiven den än må se ut och vara.

Får man plocka från vildvuxna fruktträd utan närhet till en synlig tomt?

Ja! Så länge det inte är en plantering.

Odlings- och hagmarker

Är vall odlad mark?

Naturvårdsverkets uppfattning är att vall är att betrakta som odlad mark och därför är det inte tillåtet att beträda en vall/en åker med vallgröda under växtsäsongen.

Möjligen kan det vara okej att gå över vällen efter att den är slagen, men då bör man vara helt säker på att det inte är en insådd vall där den insådda grödan kan ta skada. Det bör vara okej att gå eller åka skidor över en vall på vintern då marken är täckt med snö och/eller tjälad.

Ridning

Jag skulle vilja ha ett klarläggande i vad som gäller avseende kommuners rätt att införa förbud mot ridning i motionsspår utanför detaljplanerat område.

Av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617) framgår att kommunerna får meddela föreskrifter enligt 1 kap. 2 § andra stycket samt 3 kap. 8 och 9 §§ och 10 § första stycket andra meningen ordningslagen (1993:1617).

När det gäller lokala ordningsföreskrifter rörande exempelvis förbud mot ridning i motionsspår så är det 3 kap. 8 § ordningslagen som är tillämplig. Av denna framgår att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en kommun får meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Själva regeringsbemyndigandet finns (för samtliga kommuner i Sverige) i ovan nämnda ”förordning (1993:1632) med

bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617)".

Vi kan alltså sluta oss till att samtliga kommuner i Sverige, med lagstöd/bemyndigande enligt ovan, äger rätt att besluta om lokala ordningsföreskrifter för den egna kommunen.

Av 1 kap. 2 § 1 stycket ordningslagen framgår att med offentlig plats avses följande:

1. allmänna vägar,
2. gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål,
3. områden som i detaljplan redovisas som kvartersmark för hamnverksamhet, om de har upplåtits för detta ändamål och är tillgängliga för allmänheten, samt
4. andra landområden och utrymmen inomhus som stadigvarande används för allmän trafik.

Vidare framgår av 1 kap. 2 § 2 stycket ordningslagen att en kommun får föreskriva att anläggningar för lek, idrott, camping eller friluftsliv, badplatser, järnvägsområden, begravningsplatser och andra sådana områden, om de inte omfattas av bestämmelserna i första stycket, ska jämföras med offentliga platser vid tillämpning av 3 kap. och av lokala föreskrifter, under förutsättning att områdena är tillgängliga för allmänheten. Det finns alltså möjlighet att besluta om lokala förbud utanför detaljplanelagda områden, så länge de områden som berörs av förbudet är tillgängliga för allmänheten.

Kommunala eller andra motionsspår som är upplåtna för allmänhetens nyttjande uppfyller kravet på att de ska vara "tillgängliga för allmänheten" enligt ovan.

Kommuner som exempelvis vill förbjuda ridning i ett visst motionsspår måste då alltså särskilt föreskriva om att motionsspåret, eller det geografiska område som motionsspåret ligger i, är att jämföras med en offentlig plats. Finns ingen sådan föreskrift beslutad så saknas grund för ridförbudet, men har en sådan föreskrift beslutats (vilket ofta görs i en särskild bilaga till kommunens lokala ordningsföreskrifter) så gäller det lokala ridförbudet.

Vad gäller där privata väghållare sätter upp egna skyltar att ridning är förbjuden?

Tillståndsgivna skyltar av karaktären "Ridning förbjuden" ska alltid respekteras. Markägare kan ansöka om tillstånd att sätta upp förbudsskyltar kring ridning. Kontakta kommunen för att ta reda på om förbudsskylten fått tillstånd.

Kan man rida i kanten av en åker?

Rätten att färdas på någon annans mark regleras i 12 kap 4 § brottsbalken:

4 § Den som olovligen och på annat än väg färdas över tomt eller plantering, eller över någon annan mark som kan skadas av detta, döms för tagande av olovlig väg till böter eller fängelse i högst sex månader. Lag (2017:442).

Åkermark räknas som ”över någon annan mark som kan skadas av detta”. Att rida i kanten av en åker bör vara okej så länge det inte skadar åkern eller eventuellt förstör diket. Hästen kan, på grund av sin tyngd, göra mer skada än ex någon som vandrar till fots. Planerar du att rida återkommande vid samma åkerkant är det bra att prata med markägaren för att undvika onödiga konflikter.

Hur många kan man rida innan man bör fråga markägaren om lov?

Idag finns ingen angiven gräns för antalet ryttare som ryms inom allemansrätten. Du som ryttare har ansvar att bedöma om ridningen, enskild eller i grupp, kan orsaka skada på marken. Återkommande ridning i samma område, fler ryttare under samma ridtur och områden som är populära för ridning där återkommande ridning utgörs av ett samlat tryck från individuella ryttare bedöms kunna orsaka skada. Det är alltid bra att prata med markägaren om du bedömer att det föreligger en risk att ridningen kan orsaka skada eller kan upplevas som störande.

Får man rida överallt - kan markägaren förbjuda?

Du får rida på allemansrättsligt tillgänglig mark. Områden det är förbjudet att gå/cykla/rida är tomt, planteringar och odlingsmark ink. odlad vall. Att rida ingår normalt sett i allemansrätten. På vissa platser kan det ändå vara lämpligt med ett förbud, vanligen gäller det tex motionsspår eller vandringsleder där (ofta förekommande) ridning skulle kunna förstöra spåret/leden. Dessa är ju iordningsställda just för vandring/motionslöpning och om ridningen orsakar skada är de inte lämpliga och användbara för detta.

En enskild väg, skogsbilväg, är normalt sett byggt för att tåla större belastning/slitage än en vandringsled eller ett motionsspår. De flesta enskilda vägar bör alltså tåla ridning.

Ridning kan orsaka skador på marken som är ”värre” än de skador som uppstår av vandrare. Den som rider ska göra detta på ett försiktigt och hänsynsfullt sätt så att inte skador eller störningar uppstår. Är det frågan om (ofta) återkommande ridning i samma område, eller längs, samma sträcka bör ryttaren ha en dialog med markägaren om hur det ska ske för att minimera skadorna. Samma sak gäller om ridning eller cykling sker i stora grupper. I vissa fall kan det vara bra med ett avtal som reglerar hur verksamheten ska gå till för att inte problem ska uppstå.

Vid enstaka tillfällen/på enstaka platser kan det vara frågan om många ”oorganiserade” ryttare, dvs enskilda personer som rider vid enstaka tillfällen där den enskilde ryttaren inte orsakar några skador, men där den sammanlagda effekten av det stora antalet gör att problemet ”blir för stort”, det sk invasionsproblemet. I sådana fall kan kommunen reglera verksamheten, ridning genom lokala trafikföreskrifter.

Skyltar och stängsling

Vad gäller för uppsättning av skyltar privat, ej tillträde osv?

Den kommunala tillståndsplikten för privata förbudsskyltar, regleras i Lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning (LGS)¹¹ :

5 § Skyltar varigenom allmänheten avvisas från ett visst område, som är av betydelse för friluftslivet, får inte finnas uppsatta utan tillstånd av kommunal myndighet. Tillstånd behövs dock inte om det är uppenbart att allmänheten inte får färdas fritt inom området eller att skylten är behörig av något annat skäl.

Specialmotivering till 5 § LGS ([Prop. 1997/98:45 del 2 sida 376](#))

Paragrafen motsvarar den numera upphävda [17 § andra stycket naturvårdslagen](#). Genom paragrafen föreskrivs tillståndstvång för skyltar som avvisar allmänheten från ett visst område som är av betydelse för friluftslivet. Sådana skyltar får bara finnas uppsatta med tillstånd av kommunen. I lagrummet har den redaktionella ändringen gjorts att det inte längre anges vilken kommunal myndighet som skall pröva tillståndsfrågan.

Enligt 12 § LGS får kommunen besluta om de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att lagen (LGS) eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen ska efterlevas. I ett beslut om föreläggande eller förbud får vite sättas ut.

Syftet med 5 § LGS är att ge myndigheterna rätt att bereda allmänheten tillträde till mark enligt allemansrätten. Av lagen framgår att tillstånd ges av kommunal myndighet och att kommunens beslut kan överklagas till länsstyrelsen. Lagen om privata förbudsskyltar måste sättas i sammanhang med annan lagstiftning, bl a:

Rätten att få färdas på någon annans mark regleras i [12 kap 4 § brottsbalken](#)

4 § Den som olovligen och på annat än väg färdas över tomt eller plantering, eller över någon annan mark som kan skadas av detta, döms för tagande av olovlig väg till böter eller fängelse i högst sex månader. Lag (2017:442).

Hemfridsbrott regleras i [4 kap 6 § brottsbalken](#) som lyder:

6 § Den som olovligen intränger eller kvarstannar där annan har sin bostad, vare sig det är rum, hus, gård eller fartyg, döms för hemfridsbrott till böter.

Inom den så kallade [hemfridszonen](#) får markägaren markera privat mark genom ex staket, planteringar, mm. Hemfridszonen är det område som allmänheten inte får beträda. Hela fastigheten kan dock inte alltid betraktas som privat mark, man kan som markägare inte räkna med skydd för exempelvis badbryggor eller ängslador.

Vad kan jag som privatperson göra för att förhindra att vägar och stigar rivs upp/privatiseras, förbudsskyltar sätts upp osv av markägare? Vem kan jag vända till och vilka åtgärder är kommunen skyldig att vidta vid sådana tillfällen?

---

¹¹ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1998814-med-sarskilda-bestammelser-om_sfs-1998-814

Den omedelbara tillsynen över olovligt uppsatta skyltar, som förbjuder aktiviteter som kan bedrivas med stöd av allemansrätten, utövas av kommunen, enligt 11 § lagen om gatuhållning och skyltning¹².

Får man stängsla bort mark så folk inte kommer förbi?

Det är inte tillåtet att sätta upp stängsel i syfte att utestänga människor från områden som är av betydelse för friluftslivet¹³. Länsstyrelsen är tillsynsmyndigheten för frågor kring stängsling och kan, enligt 26 kap. 11 § miljöbalken, kräva av markägaren att ordna en genomgång om ett stängsel hindrar allmänheten att nå viktiga friluftsområden. Motsvarande gäller också diken.

Stängselgenombrott bör inte kunna användas mot vilthägn: redan vid dess tillkomst prövar länsstyrelsen om hägnet är förenligt med hänsyn till friluftslivet (jfr 12 kap. 11 §).

Kan man överklaga kommunens beslut om att få sätta upp förbudsskyltar i naturen?

Om det rör sig om att kommunen gett tillstånd att sätta upp förbudsskylt enligt 5 § lagen om gatuhållning och skyltning;

5 § Skyltar varigenom allmänheten avvisas från ett visst område, som är av betydelse för friluftslivet, får inte finnas uppsatta utan tillstånd av kommunal myndighet. Tillstånd behövs dock inte om det är uppenbart att allmänheten inte får färdas fritt inom området eller att skylten är behörig av något annat skäl.

Kan beslut överklagas i enligt med 16 § samma lag;

Överklagande

16 § En kommunal nämnds beslut enligt denna lag överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Rör det sig om någon annan form av kommunalt beslut så kan beslutet i första hand överklagas enligt bestämmelser i kommunallagen. Hör med berörd kommun kring hur man lämpligen går tillväga.

Kan Länsstyrelsen kräva att någon tar bort/ändrar en avspärning så att de som har allemansrättsligt tillträde till en väg kan passera, i så fall med vilket lagstöd? Med stöd av 26 kap 11§ miljöbalken:

11 § En tillsynsmyndighet får förelägga den som håller stängsel i ett område av betydelse för friluftslivet eller i närheten av ett sådant område att ordna grindar eller andra genomgångar som behövs för att allmänheten skall kunna komma till mark inom ett sådant område som omfattas av allemansrätten.

---

¹² https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1998814-med-sarskilda-bestammelser-om_sfs-1998-814

¹³ Se mer om definition av ”betydelse för friluftslivet” på sida 31.

Är det uppenbart att ett stängsel endast är avsett att utestänga allmänheten från området, får föreläggande meddelas om att ta bort det. Vad som nu har sagts om stängsel skall tillämpas på motsvarande sätt när det gäller diken.

Enskild väg

Får man sätta upp bommar för bilar?

Att förbjuda motortrafik på enskild väg får ägaren av vägen göra med stöd av 10 kap. 10 § trafikförordningen där det framgår att i fråga om enskilda vägar kan ägaren av vägen själv avgöra om trafik med motordrivna fordon eller ett visst eller vissa slag av sådana fordon får äga rum. Sådant förbud får avse även fordon med viss största bredd, längd eller vikt. Förbud ska utmärkas med vägmärke eller på annat tydligt sätt.

Om ägaren av vägen vill sätta upp förbudsskyltar för gång- eller cykeltrafik eller ridning på enskild väg måste tillstånd sökas av kommunen.

Om en enskild väg får stats- eller kommunalt bidrag från Trafikverket för drift och underhåll ska vägen normalt hållas öppen för allmän trafik. Bidraget brukar vara villkorat med att vägen ska vara öppen för allmänhetens motorfordonstrafik.

För mer information om vad som gäller kring enskilda väg och förbud av motortrafik hänvisar Naturvårdsverket till Trafikverket¹⁴.

Var får man parkera/kan man hindra någon från att parkera?

Parkering är tillåten bara där man får färdas med bil. Eventuellt kan det vara okej att ställa bilen intill vägen förutsatt att parkeringen inte medför skada eller olägenhet för markägaren. Däremot ska ett parkeringsförbud respekteras. Det är förbjudet att fritt parkera i terrängen¹⁵, det utgör brott mot terrängkörningslagen.

Får jag rida eller cykla in på en bommad skogsbilväg?

Ja, i de flesta fall får du det förutsatt att markägaren inte fått tillstånd att förbjuda cykling/ridning på skogsbilvägen. Det ska framgå tydligt när cykling/ridning är förbjuden, ex genom tydlig skyltning.

Kan en bom och stenar mm som lagts ut för att hindra passage vid en enskild väg betraktas som stängsel enligt 26 kap 11§ MB när det hindrar och är avsett att hindra mer än bara motorfordon?

Det är oklart vad som gäller i de fall en bom med stenar m.m. på en enskild väg avstängd för trafik med motorfordon också hindrar allemansrättslig passage. Sådana

---

¹⁴ <http://www.trafikverket.se/resa-och-trafik/vag/Enskilda-vagar/>
<https://www.trafikverket.se/resa-och-trafik/vag/Enskilda-vagar/fragor-och-svar-om-enskilda-vagar/>

¹⁵ Terräng är allt som inte är väg ([2 § förordning \(2001:651\) om vägtrafikdefinitioner](#))

hinder skulle eventuellt kunna jämföras med stängsel i övrigt, och därmed också kunna omfattas av bestämmelserna om stängselgenombrott. Frågan är dock inte prövad i domstol, varför rättsläget är något ovisst. Klart är dock att hinder och avspärrningar i övrigt inte får utformas på ett sådant sätt att de utgör en fara för liv och hälsa

Hemfridszon

Rätten att få passera över någon annans mark regleras i 12 kap. 4 § brottsbalken som stadgar:

4 § Den som olovligen och på annat än väg färdas över tomt eller plantering, eller över någon annan mark som kan skadas av detta, döms för tagande av olovlig väg till böter eller fängelse i högst sex månader. Lag (2017:442).

Bestämmelserna om hemfrid regleras i 4 kap. 6 § brottsbalken som stadgar:

6 § Den som olovligen intränger eller kvarstannar där annan har sin bostad, vare sig det är rum, hus, gård eller fartyg, dömes för hemfridsbrott till böter.

Intränger eller kvarstannar någon eljest obehörigen i kontor, fabrik, annan byggnad eller fartyg, på upplagsplats eller på annat dylikt ställe, dömes för olaga intrång till böter.

Är brott som i första eller andra stycket sägs grovt, dömes till fängelse i högst två år.

När vi talar om hemfridszon finns tre centrala begrepp som vi behöver hålla isär, fastighet med vilket menas ”fast egendom i form av ett särskilt bestämt jordområde som registrerats i fastighetsregistret”. Tomt med vilket åsyftas det område närmast boningshuset där boende ska kunna känna sig ostörda, alltså dit markägarens hemfridsintresse kan tänkas sträcka sig. Hemfridszon är det markområde kring ett boningshus där allemansrätten är utsläckt. Hemfridszonens omfattning varierar beroende på typen av byggnad, placering och terrängförhållanden. Hemfridszonen kan sträcka sig bortom tomten (som i vissa fall bestäms i en tomtplatsavgränsning i samband med strandskyddsdispens), men kan även sammanfalla med tomten.

Hemfridszon gäller bara inom den egna fastigheten. Den kan aldrig sträcka sig in på en annan fastighetsägares mark. En markägare kan därför inte åberopa hemfridszon om allmänheten går på en angränsande fastighet till markägarens, även om de då färdas nära markägarens boningshus.

Det finns rättsfall där hemfridszonens omfattning har angivits i meter räknat, men dessa mått kan knappast ge generell vägledning rörande hur stor en hemfridszon är i det enskilda fallet – en bedömning måste alltid göras på plats.

Får folk komma och plocka svamp direkt utanför fönstret på vårt torp? Hur nära ett boningshus får jag promenera?

Nej, att gå precis utanför någons fönster på ett torp är att göra sig skyldig till hemfridsbrott.

Det är mycket svårt att ange ett generellt mått på hur stor hemfridszonen är runt ett bostads- eller fritidshus eftersom förutsättningarna varierar från fall till fall. Ibland finns givna, tydliga gränser för hemfridszonen såsom ett staket, en häck, en väg eller en gång- och cykelväg. I till exempel ett villaområde kan hemfridszonen i vissa fall bli mycket liten, några få meter från ett hus, om det finns en sådan tydlig gräns nära huset. I vissa fall finns det naturliga gränser som till exempel ett dike, ett skogsbryn, en åkerkant eller en väg på ett rimligt avstånd från huset.

Om det finns tät vegetation eller om det är kuperat runt huset är risken för störning mindre, och då kan gränsen för hemfridszonen ligga närmare bostadshuset. Om huset ligger i ett öppet, flackt landskap kan hemfridszonen istället behöva vara större.

Vem som helst kan vistas och röra sig utanför hemfridszonen, men man bör fortfarande visa hänsyn till den som bor i huset. Det innebär att man till exempel kan gå, cykla, paddla, rida eller åka skidor nära gränsen för hemfridszonen om man gör det hänsynsfullt och inte uppehåller sig där för länge. Om man vill stanna för att till exempel fika, plocka bär och svamp eller fiska så uppfattas det ofta som mer störande. Då bör man ha ett längre avstånd till huset. Om man vill tälta eller lägga till med båten en natt så bör man hålla ett ännu längre avstånd. Hur stort avståndet bör vara går dock inte att säga exakt.

Får jag vistas nära uthus etc. som ligger långt från boningshuset?

Om uthuset befinner sig inom hemfridszonen är det inte tillåtet att vistas där.

Vad gäller, får man passera förbi ett hus via gammal byväg?

Förr i tiden gick många äldre vägar rakt igenom gårdar, ex mellan bostadshus och ladugård, då var dessa vägar allmänna vägar, idag klassas många sådana vägar som enskilda vägar och förvaltas av enskilda eller vägsamfälligheter. Idag är det därför inte lika självklart om dessa vägar får nyttjas eller inte för passage. Det som blir den centrala frågan är om vägen faller inom hemfridszonen eller inte.

Cykling

Får man cykla överallt? Får jag cykla på stigar i skog och mark?

Cykla får man både i naturen och på enskilda vägar. Det ska göras med hänsyn till naturen i sig och till andra friluftslivutövare och markägaren.

Områden som är förbjudna att cykla på:

- Tomt
- Plantering
- Trädgårdar
- Plantskolor
- Parkplanteringar
- Skogsplanteringar
- Känsliga områden så som åkrar med växande gröda
- Mark som lätt kan skadas

Visa hänsyn genom:

- att undvika mjuka stigar, särskilt på våren och hösten, när det är blött i markerna.
- att undvika att cykla över känsliga marktyper. Exempel är lavmarker, berghällar med mossor och lavar, mjuka ängsmarker, mossar och kärrmarker.
- att anpassa körsätt efter underlag.
- att grovmönstrade däck lätt skadar stigar och ömtålig mark.

Undantag

- I tätortsnära friluftsområden kan kommunen och polisen reglera cykling på motionsspår och vandringsspår via lokala trafikföreskrifter eller ordningsföreskrifter. Ibland kan det finnas uppsatta förbudsskyltar, om man är osäker så är det bäst att kontakta kommunen eller polisen.
- I skyddad natur finns alltid särskilda föreskrifter som kan begränsa allemansrätten, bl a kan det finnas särskilda regler för cykling. Information kan finnas på länsstyrelsens eller kommunens webb och på anslagstavlor i naturreservatet.
- Planerar man att cykla regelbundet i ett naturområde, som enskild eller i grupp så kan det vara bra att kontakta markägaren och frågar om lov. Arrangören av ett cykelarrangemang har ett särskilt ansvar att se till att det inte blir skador på marken där den organiserade verksamheten bedrivs.

På er webbsida om vad som gäller för cykel i naturen så skriver ni att en elcykel inte är tillåten att använda i naturen. Kan ni förklara hur ni har kommit fram till det? Jag trodde att en elcykel var att betrakta som en cykel, förutsatt att den uppfyller de krav som gäller för det.

Naturvårdsverkets bedömning är i nuläget att en elcykel är ett motoriserat fordon. Sådana ingår inte i allemansrätten.

Naturvårdsverkets bedömning är att eldrivna/elasstierade cyklar, cyklar med så kallad pedelec-funktion och terrängsegways räknas som motoriserade fordon. Det är därför inte tillåtet att köra dem i naturen med stöd av allemansrätten, eftersom motoriserade fordon inte omfattas av allemansrätten.

Den som vill köra den typen av fordon på stigar, leder eller fritt i terrängen på någon annans mark, behöver därför först ha lov av markägaren.

Elcyklar är ett relativt nytt fenomen och allemansrättens innehåll är inte utvecklad med hänsyn till denna typ av fordon. Eftersom frågan inte är prövad i domstol, finns ännu inget prejudicerande fall. Naturvårdsverket tolkning stöder sig på en rad propositioner, utredningar, lagkommentarer m.m. (se prop. 2009/10:238, prop. 1995/96:226, SOU 1993:51, lagkommentaren till 17 § NVL, lagkommentaren till 7 kap. 1 § miljöbalken), som alla har slagit fast att motoriserade fordon inte omfattas av allemansrätten.

Allemansrätten innebär en möjlighet att exempelvis ta sig fram till fots, på skidor, på traditionell cykel och till häst. Det är enbart med stöd av allemansrätten som man kan uppehålla sig på eller färdas över annans mark utan lov, vilket får till följd att

framförande av fordon som inte omfattas av allemansrätten på annans mark därför kräver markägarens lov.

Kan Naturvårdsverkets bedömning om elcykel och allemansrätt komma att omprövas?

Naturvårdsverkets bedömning när det gäller elcyklars förhållande till allemansrätten kan komma att omprövas/förändras över tid.

Allemansrätten är en sedvänja. Det ligger i sedvänjors natur att de kan utvecklas och förändras över tid. Naturvårdsverket ger, i egenskap av central myndighet i frågor rörande bl.a. friluftsliv, vägledning om allemansrätten. Olika sakområden/sakfrågor kan också ändras genom att lagstiftningen ändras – i nuläget är dock allemansrätten inte reglerad i lag, men den omgärdas av lagar (t.ex. brottsbalken), som i sin tur kan ändras på ett sådant sätt att det påverkar allemansrätten (i vart fall indirekt).

Vidare kan prejudicerande domstolsdomar klargöra hur gällande lagar och sedvänjor ska uttolkas. Ett vägledande avgörande från domstol rörande allemansrätten påverkar också hur Naturvårdsverket sedan vägleder i frågan.

Vad innebär det att elcykel inte ingår i allemansrätten?

Att elcykel med max 250 w motoreffekt inte ingår i allemansrätten innebär att du inte får cykla med den i terrängen utan att först fråga markägaren om lov. Om markägaren ger tummen upp kan du cykla i terräng med den typen av elcykel men fortfarande är det viktigt att tänka på att värna om naturen.

Elcyklar är ett relativt nytt fenomen och allemansrättens innehåll är inte utvecklad med hänsyn till denna typ av fordon. Eftersom frågan inte är prövad i domstol finns ännu inget prejudicerande fall.

Varför har Transportstyrelsen och Naturvårdsverket olika definitioner på elcykel?

Det handlar helt enkelt om två olika perspektiv från två olika myndigheter med olika ansvarsområden. Transportstyrelsen tar fram definitioner för olika typer av fordon. Naturvårdsverket arbetar med natur- och miljöfrågor och vi vägleder om allemansrätten.

Enligt 2 § lagen om vägtrafikförordning utgörs en ”cykel” definitionsmässigt också av elcyklar med max 250 W motoreffekt och krafttillskott upp till 25 km/h. (Kraftigare/snabbare modeller faller in i kategorierna mopedklass 1-2 samt lätt och tung motorcykel, allt beroende på max effekt/hastighet.)

Ett ”motordrivet fordon” är – ordagrant – ”Ett fordon som för framdrivande är försett med motor, dock inte ett sådant eldrivet fordon som är att anse som cykel. Motordrivna fordon delas in i motorfordon, traktorer, motorredskap och terrängmotorfordon”.

Naturvårdsverket konstaterar å ena sidan att eldrivna cyklar, som också rent definitionsmässigt anses utgöra cyklar, är just cyklar. De faller alltså inte in under kategorin ”motordrivet fordon”, utan exkluderas tvärtom därifrån i lagtexten. Detta

medför ex.vis att en elcykel enligt ovan kan framföras på barmark i terrängen utan dispens från terrängkörningslagen.

Samtidigt konstaterar Naturvårdsverket att dessa ”cyklar” rent faktiskt är försedda med motor – vi ser dem som ”motoriserade fordon” (oaktat legaldefinitionen av cykel). Vi använder oss, från Naturvårdsverkets sida, av begreppet ”motoriserade fordon” för att kunna åskådliggöra den problembild som elcyklarna ger i förhållande till allemansrätten. Ordet ”motoriserad” sammanfaller också med det faktum att vi hittat mycket i förarbeten m.m. som talar (starkt) för att allemansrätten är att se som uteslutande ”icke motoriserad”. Avsaknad av stöd i allemansrätten innebär per definition att markägarens lov krävs, för att aktiviteten ska få genomföras på dennes mark.

Enligt Transportstyrelsen är en elcykel med max 250 W effekt definierad som ”vanlig cykel”. Borde den då inte ingå i allemansrätten?

Naturvårdsverket konstaterar idag att elcykel med max 250 W effekt är försedda med motor, ur ett allemansrättsligt perspektiv är de ”motoriserade fordon” och ingår därför inte i allemansrätten.

Vi använder oss, från Naturvårdsverkets sida, av begreppet ”motoriserade fordon” för att kunna åskådliggöra den problembild som elcyklarna ger i förhållande till allemansrätten. Ordet ”motoriserad” sammanfaller också med det faktum att vi hittat mycket i förarbeten m.m. som talar (starkt) för att allemansrätten är att se som uteslutande ”icke motoriserad”. Avsaknad av stöd i allemansrätten innebär per definition att markägarens lov krävs, för att aktiviteten ska få genomföras på dennes mark.

På en del cyklar med el-assistans kan man stänga av elmotorn och enbart använda den som cykel - gäller då allemansrätten?

Det går i dagsläget inte att svara på. För att få ett tydligt svar på detta krävs en prövning i domstol. Eftersom att frågan ännu inte har provats i domstol finns det därför ingen prejudicerande dom.

Men om jag tar ut batteriet, räknas det som vanlig cykel då?

Som ovan.

Strand, brygga mm

Får jag bada vid annans brygga/strand?

Om stranden/bryggan ligger utanför hemfridszonen så är stranden tillgänglig för allmänheten och då är även bryggan det. En besökare får tillfälligt ”låna” en brygga för att tex bada så länge inte bryggägaren behöver bryggan själv och besökaren hindrar ägarens nyttjande av bryggan. Bryggägaren kan då be gästen att flytta sig. Den som lånar en brygga ska naturligtvis vara varsam med bryggan och inte förstöra något eller skräpa ner, vare sig på bryggan, på stranden eller i vattnet.

Får markägaren verkligen stänga ute oss från badet på hans mark? Badet ligger ju inte alls nära hans boningshus.

Markägaren kan endast stänga ute allmänheten från platser som inte är allemansrättsligt tillgängliga, så som tomt, åkermark med växande gröda, planteringar etc. Om badet ligger inom hemfridszonen får inte allmänheten vistas där.

Folk kommer och använder mitt hopptorn och annat som jag bekostat själv vid sjön. Får de verkligen göra det?

Om området är ianspråktaget på ett sådant sätt att allemansrätten anses vara upphävd, eller har större investeringar lagts ned på diverse anläggningar (ink. underhåll av anläggningar) inom badplatsen (hopptorn, omklädningsrum mm) så bör det – generellt sett – vara möjligt att ta inträde för att täcka dessa kostnader. Men den här typen av anläggningar ska dock prövas enligt strandskyddsbestämmelserna.

Är det tillåtet att slå upp ett stort tält på allmänna badplatser?

Tältning på allmän badplats regleras oftast i kommunens lokala ordningsföreskrifter, Odlingar/planteringar ingår inte i allemansrätten. ta del av kommunens allmänna lokala ordningsföreskrifter som brukar finnas på kommunens webbsida alt. kontakta kommunen.

Kan en sommarstugeförening som äger en badplats hindra att badgästerna parkerar på föreningens gräsyta så att föreningens medlemmar inte kan använda den?

Allemansrätten omfattar varken motortrafik eller terrängkörning¹⁶, vilket innebär att det krävs både okej från markägaren att parkera på gräsmattan och förmodligen terrängkörningsdispens.

Kan en sommarstugeförening som äger en badplats hindra andra personer använder badplatsen för att lägga i båtar från släp på bilar?

I normalfallet backar man ned båtar med släpvagn för att lägga dessa i sjön (alltså bil + släp med båt). Det finns inget stöd i allemansrätten för ett motoriserat nyttjande av annans mark. För att få lägga i båtar från släp utan lov krävs det bl a att området är att anse som allmän väg/allmän plats etc. som är tillgänglig för allmänheten. Är det dessutom fråga om terrängkörning krävs dispens från terrängkörningslagen. Vill man backa ned och lägga i sin båt från en strand, båtramp eller liknande sker det alltså allt som oftast utan stöd i allemansrätten, och då borde det också stå markägaren fritt att neka allmänheten tillträde.

Tätortsnära natur

Gäller allemansrätten, i vid bemärkelse, på kringbyggda och anlagda gårdar i tätorter?

---

¹⁶ Terräng är all naturmark utanför vägar, till exempel skogsmark, kalfjäll, våtmarker, stränder, hedar, parker, åkrar och ängar räknas som terräng. Det gäller även stigar, vandringsleder, motionsspår och leder eller som skapats i terrängen vid till exempel skogsbruk. Det behövs inga förbudsskyltar för att förbudet mot terrängkörning ska gälla.

När det gäller kringbyggda och anlagda gårdar i tätorter så avgörs vanligen frågan om allemansrättens utbredning genom den markindelning som bestämts i för området gällande detaljplan eller områdesbestämmelser. Allemansrätten gäller i princip oavsett de rättsliga förhållandena på en fastighet – den påverkas inte av att fastigheten t.ex. överläts eller exproprieras. Dess utsträckning avgörs av de faktiska förhållandena på platsen, särskilt byggnader på fastigheten och annan varaktig användning av marken.

Kan allemansrätten vara begränsad till enbart rätten att röra sig på gårdar som tillhör bostadsrättsföreningar, alltså rätten att passera?

Såvida inget annat framgår av för området gällande detaljplan, områdesbestämmelser eller lokala ordningsföreskrifter torde allemansrätten gälla i alla delar.

Har allmänheten rätt att plocka av de bärbuskar och träd som föreningen har planterat på gårdarna? (Röda, svarta och vita vinbär samt körsbär).

Kan den mark där föreningens bärbuskar står anses utgöra tomt eller plantering får inte allmänheten plocka bär från buskarna – detta eftersom man inte får gå över/beträda tomter/planteringar. Kan marken där bärbuskarna står inte anses utgöra plantering, utan området är allemansrättsligt tillgängligt, torde allmänheten fritt kunna plocka bär från buskarna. Vill föreningen och dess medlemmar tillförsäkra sig exklusiv rätt till bär som växer inom bostadsrättsföreningens mark kan buskarna med fördel planteras inom privat område, dvs. där hemfridszon gäller eller där marken annars har ianspråktagits på ett sådant sätt att allemansrätten kan anses ha upphört.

Har allmänheten rätt att använda föreningens lekplatser och sandlådor?

Allmänheten torde kunna använda lekplatser och sandlådor som ligger inom allemansrättsligt tillgängliga områden.

Har allmänheten rätt att använda föreningens gräsmattor till lek, solbad, picknick, fester, etc?

Allmänheten bör kunna använda gräsmattor till lek, solbad, picknick, fester etc. under förutsättning att dessa gräsmattor är allemansrättsligt tillgängliga.

Har allmänheten rätt att använda föreningens murade grillar, som står uppställda på gräsmattorna?

Allmänheten bör kunna använda murade grillar som står uppställda på gräsmattor under förutsättning att dessa gräsmattor är allemansrättsligt tillgängliga. Föreningens medlemmar har dock företräde till nyttjande i de fall det rör sig om grillar som föreningen har uppfört och bekostat.

Hundar i naturen

Nu är det ju koppeltvång i landet o vissa kommuner har ju koppeltvång överallt i stort sett. Är det kommunens rekommendation eller är det en lag?

Inom tätbebyggt område kan kommunen genom lokala ordningsföreskrifter införa lokala regler om exempelvis kopplingstvång och hundförbud. Hundförbud gäller till exempel ofta för lekplatser, på många kyrkogårdar samt på allmän badplats. Närmare information om vad som gäller just i din kommun kan du få från kommunens avdelning för miljö- och hälsoskydd.

Är det okej med långlina på 15 meter i skogen på hunden? Då är ju inte hunden en meter från ägaren men är kopplad så att hunden inte kan rymma/komma loss!

Det är [lag \(2007-1150\) om tillsyn över hundar och katter](#) som reglerar om och hur man ska ha kontroll på hundar. I 16 § står så här: ”Under tiden den 1 mars-20 augusti skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som avviker från [första stycket](#). Om det behövs till skydd för viltet får sådana föreskrifter innebära att en hund skall hållas kopplad.”

Hundägare har så kallat ”strikt” ägaransvar för allt som hunden kan tänkas ställa till med. Exempelvis, om hunden är kopplad med en långlina och befinner sig på 15 meters avstånd från sin hundägare och stör häckande fåglar eller jagar/skadar vilt så hålls hundägaren ytterst ansvarig för det, oavsett omständigheterna.

Hur går man tillväga om man möter någon med lös hund (vilket händer hela tiden) som är mycket längre ifrån ägaren än en meter? Kan man anmäla på något vis eller var går gränsen?

Stöter man på en löst springande hund och man upplever att hundägaren inte ha kontroll på hunden kan man anmäla detta till polisen. Om man upplever att hunden utgör ett hot mot en så kan man förmodligen åberopa sk nödvärnsrätt och fånga in hunden och binda den. Det är då viktigt att hundens ägare informeras om detta så att denne snabbt kan ta hand om sin hund.

När renar befinner sig inom betesområden i fjällen där renskötsel är tillåten, gäller enligt 93 § rennäringslagen att hundar ska hållas kopplade, såvida inte länsstyrelsen medger annat. Detsamma gäller när renar flyttas. Anträffas en hund medan den jagar eller på annat sätt ofredar ren, får hunden, om den inte låter sig fångas, dödas av den som äger eller vårdar renen.

Enligt 17 § i lagen om hundar och katter får jakträttsinnehavaren eller någon som företräder denne ta hand om lösspringande hundar som jagar vilt.

Organiserad verksamhet

Kan allemansrätten nyttjas i organiserad form, ex vid bärplockning?

Frågan om allemansrätten kan nyttjas i organiserad och kommersiell form har prövats av Högsta Domstolen i det sk forsränningsmålet, NJA 1996, s 495.

Citat från domskälen i Högsta Domstolens dom i forsränningsdomen:

”Även om allemansrätten tillkommer den enskilde kan den naturligen utövas av ett flertal personer tillsammans, under förutsättning att envar håller sig inom ramen för allemansrätten. Skulle ett sådant kollektivt nyttjande emellertid innebära påtaglig skada eller olägenhet, kan det medföra att allemansrätten inte får utnyttjas längre på det viset. Hinder föreligger vidare inte mot att allemansrätten utnyttjas kommersiellt; inte minst för att göra avlägsen eller eljest svåråtkomlig natur tillgänglig för fler enskilda människor finns också på många håll i vårt land anläggningar för att underlätta olika slag av friluftsliv.”

Högsta Domstolen slår alltså fast att allemansrätten kan utövas av flera personer samtidigt och att den kan nyttjas kommersiellt, detta under förutsättning att inte nyttjandet orsakar påtaglig skada eller olägenhet.

Naturvårdsverkets slutsats av Högsta Domstolens domar är följande:

Bärplockning är inte straffbart enligt 12 kap. 2 § 2 st. brottsbalken, bärplockning har en stark tradition i vårt land och är en del av allemansrätten.

Allemansrätten kan nyttjas av flera personer samtidigt och även i kommersiell form. Som en följd av detta är även kommersiell bärplockning tillåten utan medgivande av markägaren.

Både friluftslivsorganisationer och kommersiella turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet. Men i grunden gäller dock allemansrätten för enskilda individer och inte grupper.

Det finns ingen tydlig praxis om när en arrangör/naturguide/naturturistföretagare behöver ha en dialog och/eller ett avtal med en markägare. Grundregeln om allemansrätten är att man inte ska störa eller förstöra något. Det innebär att så länge en aktivitet inte innebär någon störning eller att man förstör något så behöver man inte prata med markägaren.

Plats, tid och aktivitet avgör

Val av plats, är det nära hus eller långt bort. Vad är det för natur runt omkring, är det brukad mark krävs en viss typ av hänsyn är det skydda natur krävs en annan typ av hänsyn.

Det beror även på vilken typ av aktivitet man utövar. Att åka skidor ger ingen skada på naturen, att vandra ger ett litet slitage på marken, att cykla kan ge mer skada på viss typ av mark. Om man rider ökar risken betydligt eftersom en häst med ryttare är mycket tyngre än en vandrare. Ju större gruppen är och ju oftare arrangören återkommer till samma ställe eller sträcka för att rasta/övernatta/cykla/rida etc, desto större är risken att det blir en störning eller ett slitage på mark/vegetation (skada).

Påverkan på naturen beror även på årstid/vägval. Blöt/fuktig mark är känsligare för slitage än torr mark eller frusen mark. Det innebär att vissa aktiviteter kan vara okej att genomföra vintern/sommaren då marken är frusen eller torr, men samma aktivitet kan orsaka skador på vår/höst då marken ofta är blöt/fuktig.

Den som vill bygga något, broar, spänger, avverka träd för vindskydd etc måste ha lov av markägaren för detta och eventuellt samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Vägledning om organiserat friluftsliv

- [AR 1996:4 - Allmänna råd - Orientering och andra friluftsanslag](#)
- [NFS 2001:15 - Allmänna råd - Naturvårdsverkets allmänna råd om anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken](#)
- <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Friluftsliv/Vagledning-organiserat-friluftsliv-och-naturturism-i-skyddad-natur/>

Goda exempel på organisationer som arbetar strategiskt med organiserat friluftsliv och allemansrätt Svenska orienteringsförbundet¹⁷, Svenska golfförbundet¹⁸ och Svenska Klätterförbundet¹⁹

Övrigt

Får man störa folks djur (tex boskap, hästar, hundar) – kan man förbjuda passage i anslutning till det. Vem ansvarar om något händer om man inte får förbjuda?

Det är inte förenligt med allemansrätten att störa boskap, hästar, hundar. För att förbjuda passage i anslutning till områden där boskap finns krävs tillstånd från Länsstyrelsen.

Får man åka skridskor överallt?

Det finns stora möjligheter för allmänheten att, med stöd av allemansrätten, röra sig på annans vattenområde, med båt, simmande eller vintertid på isen. På sjön saknas straffbestämmelser om tagande av olovlig väg; antagligen kan man passera på vattenområde till och med nära intill bostadshus utan rättsliga påföljder.

Är det tillåtet att åka med bil på isarna?

Att köra motordrivna fordon på isen omfattas inte av allemansrätten.

---

¹⁷ <http://www.svenskorientering.se/Nyheter/forbundsnytt/allemansrattenochorienteringvadgaller>

¹⁸ <https://golf.se/klubb-och-anlaggning/juridik-och-skatt/golfbanan-miljofragor/> (under fliken, skydda av natur och områden)

¹⁹ <https://bergsport.se/access/accessdatabasen/>

Terrängkörningslagen gäller även isbelagda vattenområden då dessa anses också vara en form av terräng. Isområde är att jämställa med snötäckt terräng vilket innebär att körning på is därför inte uttryckligen är förbjudet enligt terrängkörningslagen.

Inom vattenskyddsområden, nationalparker och andra skyddade områden kan det finnas särskilda föreskrifter som förbjuder terrängkörning. Likaså kan kommunen, genom lokala trafikföreskrifter, reglera körning på snöis.

Därför är det bra att ta reda på vad som gäller där du vill köra.

Varför får man inte gräva i marken efter tryffel men får göra det när man ska uträtta sina behov?

Här spelar syftet med att gräva i marken en stor roll. Att gräva i marken efter tryffel kan innebära ekonomisk skada för markägaren. Att göra sina behov under en vistelse i naturen kan mer eller mindre vara oundvikligt och att då gräva i marken torde inte vara brottsligt. Det är svårt att tro att någon kommer dömas för att man försöker visa hänsyn mot sin omgivning genom att städa undan efter det att man har uträttat sina behov. Det finns däremot direkt olämpliga platser att gräva på för att uträtta sina behov, ex vid vattendrag och sjöar eller mitt i ett orkidéstånd.

När uppfyller ett område definitionen att vara av ”betydelse för friluftslivet”?

Idag finns ingen definition av begreppet ”område av betydelse för friluftslivet”. I lagkommentarerna till 26 kap 11 § miljöbalken står det:

Frågan om betydelsen för friluftslivet får också bedömas med hänsyn till vilka alternativ som finns för allmänheten i närheten. Är det t.ex. gott om fria badstränder, behöver tillträde till en viss strand inte vara tillräckligt viktigt. Och om en plats normalt bara besöks av enstaka personer, kan den knappast anses ha sådan betydelse som paragrafen talar om.

Får jag kita och rigga min kite med 30 m långa linor på dessa anläggningar trots att jag inte är medlem i klubben? Kan jag hänvisa till allemansrätt? Vilka krav kan klubben ställa på mig?

Markområden som har utarrenderats för särskilda syften/ändamål, exempelvis i form av en idrottsanläggning, räknas vanligen som ianspråktagna på ett sådant sätt att allemansrätten kan anses vara upphävd inom området. Vill du kita (eller annat) inom klubbens arrenderade idrottsanläggning måste du alltså först be om lov – det går inte att enbart hänvisa till allemansrätten i sådana fall.

Ansvar och roller – vem gör vad?

Naturvårdsverkets roll

Naturvårdsverket har det nationella samordnings- och vägledningsansvaret för frågor om allemansrätten. Arbetet syftar till att värna allemansrätten och ta fram information för att öka kunskapen om allemansrätten och för att andra ska kunna använda sig av informationen i sitt arbete med allemansrätten. Naturvårdsverket ansvarar för samordningen av arbetet med friluftslivsmålen och för uppföljningen av bl a friluftslivsmål 3 om allemansrätten, där ett av målen är att arbeta med att ta fram kunskap, metoder och verktyg för att förebygga konflikter mellan olika intressen. Naturvårdsverket har inget operativt ansvar och kan/ska inte uttala sig i enskilda ärenden gällande allemansrätten, myndigheten ger endast generell vägledning i enskild fråga.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen arbetar med att förverkliga regeringens friluftspolitik genom att samordna och vägleda kommuner, företag, föreningar med flera i länet. Länsstyrelsen arbetar också med kunskapsspridning om natur och friluftsliv, även inom statliga skyddade områden. Myndigheten ansvarar också för operativ tillsyn i statligt skyddade områden och inom statliga regleringsområden för snöskotertrafik. Länsstyrelserna arbetar även med att genomföra åtgärder som finns i handlingsplaner som tagits fram för grön infrastruktur där bl a värdefulla områden för friluftsliv ingår. I rollen ingår även att granska kommunens översiktsplaner och detaljplaner, bevaka och eventuellt överklaga strandskyddsärenden, ha samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, och hantera ärenden kring stängselgenombrott.

Kommunens roll

Genom grönstrukturplaner, kommunala friluftplaner, översiktsplaner, och inrättande av skyddade områden har kommunen en nyckelroll för det lokala arbetet med friluftslivets utveckling. Kommunen kan genom lokala ordningsföreskrifter och lokala trafikföreskrifter inskränka allemansrätten. Kommunen ansvarar också för tillsyn av otillåtna skyltar i naturen (lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning) som kan inskränka allemansrätten.

Ideella friluftsföreningar och idrottsrörelsen roll

Ideella friluftslivsföreningar och organisationer är helt beroende av allemansrätten för möjligheten att utöva sin verksamhet. Därför arbetar många av de aktivt med att kommunicera och informera om allemansrätten i syfte att öka medlemmarnas kunskap om allemansrätten. Föreningarna har möjlighet att visa vad allemansrätten innebär i praktiken men många väljer också att ta fram spel och appar till olika målgrupper för att möta sina målgrupper där de är i det de tycker om att göra. Allemansrätten tas upp vid utbildning av ledare. Några organisationer har eget policymaterial som anger hur de ska

arbeta med allemansrättsliga frågor. Svenskt friluftsliv²⁰ är de ideella friluftorganisationernas paraplyorgan som arbetar med att både sprida kunskapen om allemansrätten men också att bevaka organisationernas intresse i frågan.

Markägarorganisationer roll

Allemansrätten är en viktig fråga för många markägare. Därför har markägarorganisationer både webbinformation och tar upp allemansrätt på möten med medlemmar. De informerar även brett till allmänheten. Exempel på projekt är Skogen i Skolan och Skolskogar. Lantbrukarnas riksförbund (LRF) arbetar mycket med frågan kring allemansrätten genom att bli stötta markägare i frågan, men också genom att tillsammans med Naturvårdsverket försöka hitta lösningar på de problem som finns idag.

Vem vänder man sig till när det blir fel?

Om enskilda personer, eller personer i grupp, inte håller sig inom allemansrättens ramar kan då eventuellt brottslig verksamhet/åtgärder anmälas till polisen, exempelvis skadegörelse, nedskräpning, att tälta i fler dygn än det är tillåtet, att parkera husbil i terräng, elda fast det är eldningsförbud eller på klippor och stenar, gå på åkermark med växande gröda osv.

Om fastighetsägare försvårar access till allemansrättsligt tillgängliga områden, exempelvis genom att sätta upp staket, kan detta anmälas till länsstyrelsen som under vissa förutsättningar då kan besluta om stängselgenombrott (dvs. krav på att inrätta grindar/passager i stängslet så att allmänheten kan passera).

Sätter fastighetsägare upp skyltar som avvisar allmänheten från områden som är av betydelse för friluftslivet/allemansrättsligt tillgängliga, så kan detta anmälas till kommunen. Kommunen kan bevilja tillstånd för sådan skyltar, men den kan också besluta om att skylten måste tas bort.

Tvister mellan enskilda

Uppstår tvist mellan en enskild allemansrättsutövare och en enskild markägare, exempelvis rörande möjligheterna att nyttja marken med stöd av allemansrätten eller rörande anspråk om skadestånd på grund av uppkommen skada, så får någon av parterna göra en polisanmälan, varefter tvisten (om det finns lagstöd för det) får avgöras i allmän domstol.

---

²⁰ <https://svensktfriluftsliv.se/allemansratten/>

Bilaga

Allemansrätten och lagen

Nedan finns en lista med exempel på de lagar som är relevanta för uttolkning av allemansrätten. Listan bör ses som exempel och utgör ingen fullständig sammanställning

Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform	2 kap. 15 § fjärde stycket
Jordabalken (1970:994)	3 kap. 1 §
Miljöbalken (1998:808)	7 kap. 1 §
	7 kap. 13 §
	7 kap. 14 §
	7 kap. 15 §
	7 kap. 30 §
	12 kap. 6 §
	15 kap. 26 §
	29 kap. 7 §
	26 kap. 11 §
Brottsbalken (1962:700)	4 kap. 6 §
	12 kap. 4 §
	12 kap. 2 a §
	8 kap. 11 §
	8 kap 8 §
	8 kap 9 §
	12 kap. 1 §
Lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning	5 §
	12 §
Kulturmiljölagen (1988:950)	
Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter	16 §
	17 §
Skadeståndslagen (1972:207)	2 kap. 1 §
	2 kap. 2 §

Jaktlagen (1987:259)	
Jaktförordningen (1987:905)	
Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskenäringen	
Terrängkörningslagen (1975:1313)	1 §
Ordningslag 1993:1617	1 kap 2 §
	3 kap 8 §
Förordning (1993:1053) om användning av vattenskoter	
Artskyddsförordningen (2007:845)	
Sjötrafikförordningen (1986:300)	
Sjölag (1994:1009)	20 kap. 3 §
Rennäringslagen (1971:437)	93 §

Rättsfall

Det finns få rättsfall med allemansrätten som huvudfråga. Nedan listas tre rättsfall som varit viktiga för uttolkningen av allemansrätten.

NJA 1996 s. 495 – ”forsränningsfallet”

NJA 1986 s. 637 – ”vitlavsplockarfallet”

NJA 1949 s. 167 – ”badbryggefallet”

Allemansrätten omnämns i en rad andra rättsfall – men i dessa har den rättsliga kärnfrågan oftast rört frågan om markanvändning, som på något sätt kommit att involvera överväganden som tangerar någon del av allemansrätten.

Kan i viss mån förklaras av att allemansrätten är odefinierad i lag (dvs. dess gränser sätts av kringliggande lagstiftning).